

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายณภดล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๙/๒๕๖๕

วันที่ ๒๓ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ประธานรัฐสภา ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒) หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มีความมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองเสรีภาพของประชาชนในการจัดตั้งพรรคการเมืองและกำหนดแนวทางในการบริหารพรรคการเมืองให้อยู่ภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะความในวรรคหนึ่ง เป็นเงื่อนไขสำคัญของการจัดตั้งพรรคการเมือง กล่าวคือ แม้พรรคการเมืองจะสามารถตั้งขึ้นมาตามอุดมการณ์ใด ๆ ของประชาชนที่มาาร่วมกันในการจัดตั้งพรรคการเมือง แต่อุดมการณ์นั้นต้องไม่ขัดต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ในการล้มล้างระบอบดังกล่าวจึงไม่ได้รับการคุ้มครองที่จะจัดตั้งขึ้นได้ตามรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ในการจัดตั้งพรรคการเมือง รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งตามมาตรา ๑๓๐ (๔) กำหนดให้ทำเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวน ๕๐๐ คน จะทำให้การดูแลปัญหาของประชาชนมีความใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ซึ่งการกำหนดให้ชัดเจนว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการใช้

๒๗

บัตรเลือกตั้ง ๒ ใบ กล่าวคือ บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ มีเจตนารมณ์ให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ย่อมทำให้ประชาชนได้ใช้เจตจำนงในการเลือกตั้งที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้กำหนดหลักการเพิ่มเติมว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยวิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับไว้ด้วย

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการแก้ไขจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากจำนวน ๓๕๐ คน เป็นจำนวน ๔๐๐ คน เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามความในมาตรา ๓ (แก้ไขมาตรา ๘๓) ที่กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๕๐๐ คน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๔๐๐ คน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งการคำนวณคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรมต่อพรรคการเมืองและต้องเคารพหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงของประชาชน

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๐ มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้วจึงจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้ แต่ไม่ได้กำหนดจำนวนว่าจะต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดทิศทางใหม่ของการเมืองไทยไว้ ๓ เรื่องสำคัญ ได้แก่ ๑) การให้สมาชิกพรรคมีส่วนร่วมในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งเป็นการสร้างบทบาทของสมาชิกของพรรคการเมืองให้สูงขึ้น และเกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของพรรคการเมืองในเรื่องสำคัญ ๆ ๒) การกำหนดให้มีหลักเกณฑ์การพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งที่หลากหลายจากภูมิภาคต่าง ๆ โดยไม่ให้เกิดการกระจุกตัว และ ๓) การสร้างความทัดเทียมกันระหว่างหญิงและชาย ให้เปิดโอกาสเท่าเทียมกันให้มากที่สุด โดยใช้กลไกทางพรรคการเมืองเป็นตัวนำ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๑ มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการแก้ไขวิธีการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เนื่องจากมาตรา ๔ (แก้ไขมาตรา ๘๖) กำหนดให้นำคะแนนเสียงที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับมารวมกันทั้งประเทศ เพื่อคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคพึงได้รับ ส่วนการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ การออกเสียงลงคะแนน

การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้ไปกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เนื่องจากในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไข สามารถดำเนินการตราเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งสามารถดำเนินการแก้ไขได้ง่ายกว่าการนำมากำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญที่มีกระบวนการแก้ไขเพิ่มเติมกระทำได้อย่าง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒) มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการกำหนดประเด็นในการปฏิรูปประเทศ โดยกำหนดให้พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริง เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันการเมืองของประชาชน และกำหนดให้มีกระบวนการคัดเลือกเพื่อให้ได้ผู้มีความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง รวมทั้งการกำหนดให้มีกลไกความรับผิดชอบต่อพรรคการเมืองในนโยบายที่ได้วิเคราะห์ผลกระทบความคุ้มค่าและความเสี่ยงอย่างรอบด้าน และให้มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และความเห็นของผู้เกี่ยวข้องพร้อมเอกสารประกอบความเห็นแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมที่ยึดโยงให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ โดยแก้ไขจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จากเดิม ๓๕๐ คน เป็น ๔๐๐ คน และแบบบัญชีรายชื่อ จากเดิม ๑๕๐ คน เป็น ๑๐๐ คน และแก้ไขบัตรเลือกตั้ง จากเดิมบัตรเลือกตั้งใบเดียว เป็นบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ แบบละหนึ่งใบ และให้ความสำคัญกับการใช้สิทธิทางการเมืองของประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกันสามารถรวมกันเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองได้ง่าย กรณีมีประเด็นที่ควรพิจารณาดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ข้อที่โต้แย้งว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑๕) โดยปรับลดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกพรรคการเมืองจากปีละไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยบาท เป็นปีละไม่น้อยกว่าสี่สิบบาท และร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ วรรคสี่ โดยปรับลดอัตราค่าบำรุงพรรคการเมืองจากสมาชิกพรรคการเมืองแบบตลอดชีพจากไม่น้อยกว่าสองพันบาท เป็นไม่น้อยกว่า

สองร้อยบาท ทำให้เกิดการจ้างคนเข้าไปเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยกลุ่มทุนออกเงินให้ ส่งผลให้กลุ่มทุนอาจเข้าครอบงำหรือชี้นำพรรคการเมือง ชัดหรือแย้งต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของพรรคการเมืองและมีความรับผิดชอบที่ตนเป็นสมาชิกพรรคการเมือง นั้น

เห็นว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยเฉพาะการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ถือว่ามีส่วนสำคัญมากในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และมีความสำคัญมากต่อกระบวนการจัดตั้งพรรคการเมือง และต่อการมีส่วนร่วมสนับสนุนจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งจะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของพรรคการเมือง การที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองดังกล่าว **ร่างมาตรา ๓ แก้ไขมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑๕) และร่างมาตรา ๔ แก้ไขมาตรา ๑๕ วรรคสี่ ได้มีการปรับลดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองรายปี จากเดิมปีละไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยบาท เป็นไม่น้อยกว่าปีละยี่สิบบาท และปรับลดค่าบำรุงพรรคการเมืองแบบตลอดชีพ จากเดิมไม่น้อยกว่าสองพันบาท เป็นไม่น้อยกว่าสองร้อยบาท** โดยการปรับลดดังกล่าวเพื่อไม่ให้เป็นการสร้างภาระต่อประชาชนที่ประสงค์จะใช้สิทธิทางการเมืองสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และเป็นอัตราที่สมาชิกพรรคการเมืองสามารถชำระได้ด้วยตนเอง ทำให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับพรรคการเมืองมากขึ้น สอดคล้องกับหลักการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองต้องปราศจากการแทรกแซงจากกลุ่มทุนของพรรคการเมือง เป็นไปตามหลักการในเรื่องการส่งเสริมให้พรรคการเมืองเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้ และเพื่อให้พรรคการเมืองขนาดเล็กสามารถสมัครหาสมาชิกพรรคการเมืองได้ไม่ยากจนเกินไปและสามารถก่อตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ได้ เป็นอัตราที่พรรคการเมืองสามารถบริหารจัดการสมาชิกพรรคการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ ส่วนประเด็นการปรับลดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองดังกล่าวอาจมีนายทุนพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้จ่ายแทนสมาชิกเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนหรือจูงใจให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การกระทำดังกล่าวไม่อาจกระทำได้ เนื่องจากมีลักษณะเป็นการให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงินทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิกเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๐๙ มีโทษจำคุกหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น จึงไม่มีข้อความชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘

ก. ด้านการเมือง (๒)

Handwritten mark

ประเด็นที่สอง ข้อที่โต้แย้งว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔ เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมือง ทำให้ผู้ที่มีมลทินมัวหมองไม่เหมาะสมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองกรณีเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ (๓) หากไม่ถึงขั้นถูกจำคุกสามารถเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ประสงค์พัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน นั้น

เห็นว่า การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการใช้อำนาจอธิปไตยจะต้องอยู่ในระดับที่เข้มข้นมาก อันเนื่องมาจากมีหน้าที่ อำนาจ และความรับผิดชอบในฐานะผู้ที่จะมาเป็นผู้แทนของปวงชน ส่วนคุณสมบัติของสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๕ แก้ไขมาตรา ๒๔ ก็ยังคงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔ ในการสร้างหลักประกันแก่พรรคการเมืองที่จะได้บุคคลที่มีศักยภาพ มีคุณธรรม มีความประพฤติดี เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ขจัดกลุ่มคนที่ไม่ดีออกจากระบบการเมือง ซึ่งการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมืองเป็นจุดเริ่มต้นของระบบพรรคการเมือง นำไปสู่การคัดเลือกรวมถึงการคัดเลือกกรรมการบริหารพรรคการเมือง รวมถึงการคัดเลือกสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อส่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามของพรรคการเมืองต่อไปด้วย โดยร่างกฎหมายมาตรานี้ได้แบ่งระดับความเข้มข้นของคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองได้เป็น ๓ ระดับ คือ ๑) ผู้จัดตั้งพรรคการเมือง ๒) กรรมการบริหารพรรคการเมือง และ ๓) สมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งยังคงหลักการในเรื่องการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมืองแบบเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ แต่ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยไม่เป็นการจำกัดสิทธิในการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากเกินไป เนื่องจากมาตรา ๒๔ ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมืองเทียบเท่ากับกรรมการบริหารพรรคการเมือง แตกต่างกันเพียงอายุ จึงเป็นการกำหนดที่สูงเกิน เมื่อเปรียบเทียบกับภาระหน้าที่และอำนาจของกรรมการบริหารพรรคการเมืองกับสมาชิกพรรคการเมืองที่บทบาทในพรรคการเมืองแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ในร่างมาตรา ๕ แก้ไขมาตรา ๒๔ จึงกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมืองให้แตกต่างจากกรรมการบริหารพรรคการเมือง โดยเฉพาะการนำลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

๒๖

มาตรา ๙๘ (๑๐) มากำหนดเป็นคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกพรรคการเมือง และคงหลักการในการเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความหลากหลายได้เข้ามามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองให้มากที่สุด และแยกการกระทำความผิดตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๑๐) ออกเป็นสองกลุ่มตามระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิด กล่าวคือ

กลุ่มที่หนึ่ง เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา โดยบุคคลที่กระทำความผิดดังกล่าวยังสามารถสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองได้ หากศาลพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลรอกการลงโทษ

กลุ่มที่สอง เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน โดยบุคคลที่กระทำความผิดดังกล่าวไม่สามารถที่จะสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองตลอดชีวิต เนื่องจากเป็นความผิดที่ร้ายแรงจึงไม่ควรเปิดโอกาสให้บุคคลที่กระทำความผิดดังกล่าวเข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

การที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๕ แก้ไขมาตรา ๒๔ ลดหย่อนลักษณะต้องห้ามที่เป็นการจำกัดสิทธิการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองให้น้อยลง เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่ต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้จำคุก แต่ศาลรอกการลงโทษในกลุ่มที่หนึ่งดังกล่าวมาให้สามารถเป็นสมาชิกพรรคการเมืองร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองและมีส่วนร่วมในทางการเมือง แต่สมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าวจะไม่สามารถสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ เห็นว่าเหมาะสมพอเหมาะพอควรแล้ว ดังนั้น จึงไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒)

ประเด็นที่สาม ข้อที่ได้แย้งที่ว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง โดยตัดสาระสำคัญเกี่ยวกับเงื่อนไขของการมีสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งในจังหวัดออก แล้วกำหนดเป็นสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด ขัดหรือแย้งกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ นั้น

๙

เห็นว่า ร่างมาตรา ๖ แก้ไขมาตรา ๓๕ ยังคงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในการส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีกลไกการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในแต่ละจังหวัดในเรื่อง (๑) ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๒) ร่วมกับประชาชนในการหาแนวทางพัฒนาประเทศและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ (๓) ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการดำเนินงานขององค์กรอิสระ (๔) กิจกรรมอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน นอกจากนี้ ยังคงหลักการการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยพรรคการเมืองจะต้องมีการแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในเขตจังหวัดนั้น ซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกพรรคการเมืองในจังหวัดนั้นย่อมถือเป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเป็นตัวแทนของประชาชนในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ร่างมาตรา ๖ แก้ไขมาตรา ๓๕ จึงกำหนดให้จังหวัดที่มีได้เป็นที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง ถ้าพรรคการเมืองนั้นมีสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นเกินหนึ่งร้อยคน พรรคการเมืองนั้นอาจแต่งตั้งสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้นซึ่งมาจากการเลือกของสมาชิกดังกล่าวให้เป็นตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดได้ตามจำนวนที่เห็นสมควรเพื่อดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในจังหวัดนั้น ซึ่งหลักการดังกล่าวจะเกิดประโยชน์กับประชาชน สมาชิกพรรคการเมืองในแต่ละจังหวัดและพรรคการเมืองในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในแต่ละจังหวัดได้อย่างกว้างขวาง อันเป็นการขยายสิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมากขึ้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่พรรคการเมืองในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง หากจังหวัดใดพรรคการเมืองมีสาขาพรรคการเมืองเพียงแห่งเดียว หรือมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในจังหวัดนั้นเพียงหนึ่งตัวแทนพรรคการเมืองก็สามารถดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น และเป็นการขยายสิทธิให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองในการพิจารณาสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดนั้นได้ทุกเขตเลือกตั้ง มิได้จำกัดเฉพาะเขตเลือกตั้งที่สมาชิกมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งเท่านั้น ดังนั้น จึงไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒)

ประเด็นที่สี่ ข้อที่โต้แย้งว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๗ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๗ ให้พรรคการเมืองที่ประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งในจังหวัดใด ต้องมีสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดในจังหวัดนั้น โดยไม่ต้องมีเขตพื้นที่รับผิดชอบในเขตเลือกตั้งนั้น และตัดหลักเกณฑ์การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่กำหนดให้ต้องส่งผู้ซึ่งได้รับเลือกจากสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดที่มีเขตพื้นที่รับผิดชอบในแต่ละเขตเลือกตั้งนั้นออกไปไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ประสงค์ให้สมาชิกพรรคการเมืองต้องมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง นั้น

เห็นว่า ร่างมาตรา ๗ แก้ไขมาตรา ๔๗ ยังคงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในเรื่องการส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีกลไกในการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองในการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองในแต่ละจังหวัด โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งในจังหวัด

ร่างมาตรา ๗ แก้ไขมาตรา ๔๗ กำหนดให้พรรคการเมืองซึ่งประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งในจังหวัดใด หากมีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองเพียงหนึ่งแห่งหรือมีการแต่งตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพียงหนึ่งตัวแทนในจังหวัดนั้นก็สามารรถดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้นได้ทุกเขตเลือกตั้ง แต่ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีสาขาพรรคการเมืองมากกว่าหนึ่งสาขาหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดมากกว่าหนึ่งตัวแทนในจังหวัดใด ให้พรรคการเมืองนั้นกำหนดว่าจะให้สาขาพรรคการเมืองสาขาใดหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดใดในจังหวัดนั้นเป็นสาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งจังหวัดนั้นเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่พรรคการเมืองในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง หากจังหวัดใดพรรคการเมืองมีสาขาพรรคการเมืองเพียงแห่งเดียว หรือมีตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดนั้นเพียงหนึ่งตัวแทนพรรคการเมืองก็สามารถดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้ทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดนั้น และยังเป็น การขยายสิทธิให้แก่สมาชิกพรรคการเมืองในการพิจารณาสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดนั้นได้ทุกเขตเลือกตั้ง มิได้จำกัดเฉพาะเขตเลือกตั้งที่สมาชิกมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเลือกตั้งเท่านั้น ดังนั้น จึงไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒)

ประเด็นที่ห้า ข้อที่ได้แย้งว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๐ เกี่ยวกับกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๑ เกี่ยวกับกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยตัดอำนาจการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออก ขัดหรือแย้งต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๙๐ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒) นั้น

เห็นว่า ร่างมาตรา ๙ แก้ไขมาตรา ๕๐ และร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขมาตรา ๕๑ ยังคงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒) ในการมีกลไกให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรวมทั้งเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในการเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ โดยร่างมาตรา ๙ แก้ไขมาตรา ๕๐ ได้กำหนดกระบวนการและการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยการพิจารณารายชื่อผู้สมัครในแต่ละเขตเลือกตั้งจะต้องเป็นรายชื่อผู้สมัครที่สมาชิกพรรคการเมืองให้ความเห็นชอบ ในขณะเดียวกันการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลที่พรรคการเมืองจะเสนอให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้ง จะต้องนำความคิดเห็นของสมาชิกพรรคการเมืองมาประกอบการพิจารณาด้วย ส่วนร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขมาตรา ๕๑ ได้กำหนดกระบวนการและการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยการพิจารณารายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจะต้องเป็นรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สมาชิกพรรคการเมืองให้ความเห็นชอบ ในขณะเดียวกันการพิจารณาให้ความเห็นชอบและการจัดลำดับบุคคลที่เหมาะสมเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว จะต้องนำความคิดเห็นของสมาชิกพรรคการเมืองมาประกอบการพิจารณาด้วย กระบวนการดังกล่าวยังคงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองในการเสนอความคิดเห็นและให้ความเห็นชอบรายชื่อบุคคลที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับอำนาจในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดอำนาจสุดท้ายอยู่ที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ยังคงหลักการดังกล่าว ส่วนประเด็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกพรรคการเมืองในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

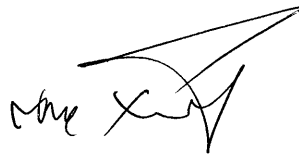
แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อที่ได้เปลี่ยนวิธีการจากการ “ลงมติ” เป็นการ “ให้ความเห็นชอบ” เป็นการลดขั้นตอนการดำเนินการของพรรคการเมืองในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งแต่เดิมจะต้องจัดให้มีการประชุมสมาชิกเพื่อลงมติ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการหลายขั้นตอน รวมทั้งต้องใช้งบประมาณที่สูงในการดำเนินการเพื่อให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ส่งผลกระทบต่อพรรคการเมืองเป็นอย่างมาก จากประเด็นปัญหาดังกล่าว จึงได้เปลี่ยนแปลงวิธีการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นการให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ก่อนที่จะส่งรายชื่อพร้อมกับความเห็นของสมาชิกไปให้แก่คณะกรรมการสรรหา เพื่อส่งไปยังคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองในการพิจารณาสมาชิกพรรคการเมืองที่จะเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อต่อไป ดังนั้นจึงไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒)

ประเด็นที่หก ข้อโต้แย้งว่า การแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ในประเด็นดังกล่าวข้างต้น เป็นการแก้ไขเกินขอบเขตของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ บิดเบือนเจตนารมณ์เดิมของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ นั้น

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑ มีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้สอดคล้องต่อจำนวนประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้ง ซึ่งการกำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนสี่ร้อยคนจะทำให้การดูแลปัญหาของประชาชนมีความใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งการคำนวณคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรมต่อพรรคการเมืองและต้องเคารพหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงของประชาชน โดยบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของสภาผู้แทนราษฎรและที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หลักเกณฑ์การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมือง และแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองสามารถปฏิบัติได้จริงตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้อย่างถูกต้องกรณีจึงสอดคล้องกับหลักการในการส่งเสริมให้พรรคการเมืองเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้

ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวที่มีการแก้ไขนี้จึงเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล เพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง ได้สัดส่วนและมีความสมดุล ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของพรรคการเมืองเกินสมควรแก่เหตุและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาพรรคการเมือง การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงไม่เกินขอบเขตของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๙๑

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๑ และมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒)

(นายณกต เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ